

literatura i llei foral, sovint poc coneguts, però sense crítica, amb poc coneixement de les llengües vulgars i amb la mania d'aportar solucions noves o enginyoses, rarament sostenibles. En ZRPh. xxxv, 1911, 459-469, aplega moltes cites prenent que el mot *viafora* ve del fr. *befroy*, que no sols designava el campanar de cridar a sometent, car també s'aplicava a aquesta crida-mateixa («sonner le beffroy»); partint d'una variant *beaufroy* hauria passat al bearn. *biabore*, «d'on, en el S. XIII, hauria passat a Aragó i Catalunya». No cal refutar: és del cat. d'on va passar no sols a l'arag., on el mot té poca importància (sempre la confusió amb corona i reis d'Aragó, que són catalans) i en llengua d'oc és peculiar del Bearn (res TdF, Rayn. ni PDPF), a on degueren portar-lo els vescomtes del nostre casal de Montcada; ni tan sols hi ha cap agafador per lligar amb l'original germànic del fr. *befroi* [S. XIII] < *berfroi* [S. XII] < frànc. o al. mj. *berg-фрид* 'guarda la pau' (del fr. ant. són alteracions l'angl. *belfry* i it. ant. *battifredo*); altrament els germanistes creuen que *bergfried* (al. central, Kluge-Mitzka) designa originàriament una bestorre de fortalesa, res de sometent, potser imitada de la poliorcètica bizantina (i àdhuc es pensa en germanització d'un mot grec).—³ L'Alcalde de Real Orden Domingo Sanllehy impedí que es realitzés el pressupost, posant-hi el veto. És el mateix que prohibí el juliol de 1909 que la guàrdia municipal sortís a defensar les esglésies i els convents, dels incendiaris lerrouxistes, i s'evitès la tragèdia d'aquella Setmana, famosa per a vilipendi d'una ciutat, dels carrers de la qual estan expulsats els patriotes Claris, Prat, Companys i Coromines. Aquest gran pressupost progressista (del qual Coromines fou un dels tres redactors, i del preàmbul consta que va ser escrit d'ell) havia estat aprovat amb el vot unànim de tots els regidors nacionals, de dreta a esquerra, des de Cambó i Prat de la Riba fins a Coromines, Zulueta i Ignasi Iglésias. Però Bna. té encara dedicada una plaça a aquell insigne botifler. I aquella estàtua de Montjuïc! Qualsevol surge i tots els judes s'hi veuran sempre amb cor a Barcelona.—⁴ Recordem com l'Arxipreste de Hita ja posava un català en el S. XIV com a paradigma de l'etern viatger, amb grassa, rabelesiana, i poc amical picada d'ullet (*Pitas Pajas*). Tràgic destí d'aquest nou Jueu eternal, Holandès Errant, Mal o Bon Caçador! Però també Moisès va ser-ho.—⁵ Testimonis cast. de *aviar* 'encaminar', Ss. XVI-XVII, aplega Cotarelo (BRAE v, 514). Argentí *aviado*, Carri-zo, *Cancionero de Tucumán*.—⁶ Molt freqüent en Llull (uns 20 exs. a totes les obres), segons el glossari del P. Colom (esborrar en aquest el pretès verb *desuajar, que el context impedeix derivar d'*ujar* i identifica amb *desviar*); en totes les construccions i en particular la reflexiva 'apartar-se': «qui-s *desvia* de malvestat / s'endressa a felicitat» (*Rims* I, 126); «hujat fo l'amic, e demanà al foc, ab què poria si metex *desviar* d'amar», *Arbre de Filosofia d'Amor*, ed. 1935, 110.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *fer la via de*, *fer via a*, *anar la via de*, *tirar la via de*, *venir via a*, *via a*, *per via de*, *fer-ne via*, *fer-ne molta via*, *fer via*, *via!*, *via sus!*, *via dins!*, *via endins!*, *via fora!*, *metre el via-fora*, *anar el via-fora*, *via fors*, *via fos*, *via-fòs*, *via làctia*, *Viader*, *viadera*, *viador*, *viadora*, *vial*, *Lo Vial dels Bous*, *Les Vials*, *Vial de l'Isard*, *Vial de la Gavarnera*, *Vial de l'Ambuit*, *La Roca del Vial*, *La Cova del Vial*, +*vialitat*, *viarany*, *viareny*, +*vier*, *viaró*, *vieta*, *viat*, *viada*, *viar*, *vió*, *viró*, *vionat*, *fer sa viona*, *fer l'aviona*, *fer la viona*, *fer s'aviona*, *viot*, *viatge*, *mal viatge*, *viatge o camí*, *a viatges*, *viàtic*, *viaticar*, *viatar*, *viatjador*, *viatjant*, *viatger*, *viatgera*, *viatgejar*, *aviar*, *aviada*, *aviós*, *aviat*, *avian*, *El Viant d'en Font*, *L'Aviant d'en Font*, *viant*, *aviador*, *aviament*, *aviadura*, *comboiar*, *comboi*, *acomboiar*, *acomboiar-se amb*, *desviar*, *desviar-se*, *desviable*, *desviació*, *desviada*, *La Desviada*, *desviador*, *desviament*, *desviat*, *esviar*, *esviat*, *esviament*, *esviadura*, *entreviat*, *entreviar-se*, *entrevia*, *enviar*, *enviar-se*, *enviada*, *enviament*, *enviat*, *envió*, *extraviar*, *extraviat*, *extraviadament*, *foraviar*, *foraviar-se*, *trasviar*, *obviar*, *obvi*, *òbviamet*, *obvietat*, *previ*, *prèviament*, *trivi*, *Tirvia*, *Terveu*, *trivial*, *trivialment*, *trivialitat*, +*trivialitzar*, +*trivialització*, *quadriui*, *Corrúvia*, *Corrúvia*, *viacrucis*, *viaducte*, *viandant*, *vianant*, *viandà*, *viandejar*.

Viabilitat, *viable*, V. *viu* *Viaçosament*, V. *aviat* *Viacrucis*, *viader*, *viadera*, *viadora*, *viaducte*, *viafora*, *vial*, +*vialitat*, V. *via* *Viam*, V. *aviram* *Vianant*, V. *via* *Vianda*, V. *viu* *Viandà*, V. *via* *Viandada*, V. *vianda* *Viandant*, *viandejar*, V. *viu* *Viander*, V. *viu* *Viany*, *viar*, *viarany*, *viaró*, *viat*, V. *via*

Viat, ant., variant de l'adv. *AVIAT*. Allà indiquem les variants antigues *viatz* i *ivatx* (*ivaç*), totes plegades provinents de *VIVACIUS* amb diverses dissimilacions; molt més rara, però no inoïda, també es troba, en el període arcaic, la forma *vivats*, sense cap dissim.: «malvada voluntats non és fesels ne ferma; / per què, fug trop *vivats* / e qui la té bé-s merma», Gui. de Cervera, 75c (llició verificada en el ms. d'Urgell, però *ivats* en el ms. de Venècia). També és ben curiosa, i reveladora per a l'etim., la forma gc. *biás* «ce soir» que Rohlf (Le Gc., p. 197; Corom., VRom. II, 461) va trobar a l'alt Lavedà (Gedre, Baredja) i ell i l'ALGc (III, 833) a Arrens; amb un trasllat semàntic com el del fr. pop. *tantôt* 'a la tarda': aquest, també gc. *tantôs*, a Lomanha i algun punt del NE. de Bigorra (ALGc., id.).

És oportú d'afegir aquí que del cat. és manlleu evident el calabrès *viatu* «presto, subito», manlleu comprovat pel fet que a Calàbria és estrany a tota la zona N., mentre que apareix —i molt espès— en el Sud i Centre. Completament insostenible, i antiquada, l'etimologia de Rohlf (Diz. Dial. Tr. Cal. II, 374g, 474) que tot citant el cat. *aviat*, pretén fer-los venir de *VIA*, amb el pretext de l'it. *diviato*, adjectiu ben poc corrent i que només significa «ratto, sollecito».